

गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महामंडळ सानुग्रह आनुदान योजना

ऊस तोडणी व वाहतुक करताना होणारे अपघात, सर्पदंश, विजेचा शॉक, नैसर्गिक आपत्तीमुळे होणारे अपघात, सस्त्यावरील अपघात, वाहन अपघात तसेच अन्य कोणत्याही कारणामुळे होणारे अपघात, यामुळे या ऊसतोड कामगार, वाहतुक कामगार व मुकादम यांचा मृत्यु ओढवतो किंवा काहीना अपंगत्व येते. घरातील कर्त्या व्यक्तीस झालेली अपघातामुळे कुटुंबाचे उत्पन्न बंद होऊन अडचणीची परिस्थिती निर्माण होते. अशा अपघातात मृत्यु झालेल्या अथवा अपंगत्व आलेल्या ऊसतोड कामगार, वाहतुक कामगार व मुकादमास व त्यांच्या कुटुंबास आर्थिक लाभ देण्याकरिता महाराष्ट्र राज्यातील सहकारी व खाजगी साखर कारखान्यांच्या अंतर्गत असलेल्या परंतु महाराष्ट्र राज्याचे रहिवासी असलेले सर्व ऊसतोड कामगार, वाहतुक कामगार व मुकादम झोपडी व बैल जोडी त्यांच्या करिता “गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महामंडळ सानुग्रह आनुदान योजना” राबवण्यात येत आहे.

१. “गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महामंडळ सानुग्रह आनुदान योजना” या योजने अंतर्गत खालील लाभ अनुज्ञेय असतील :-

अ.क्र	बाब	सानुग्रह अनुदानाची रक्कम
१	आग-झोपडी आणि सामग्री	रु.१०,०००/-
२	वैयक्तिक अपघात(मृत्यु)	रु.५,००,०००/-
३	वैयक्तिक अपघात(अपंगत्व)	रु.२,५०,०००/-
४	वैयक्तिक अपघात - वैद्यकीय खर्च	रु.५०,०००/-
५	बैलजोडी लहान - मृत्यु/अपंगत्व	रु.७५,०००/-
६	बैलजोडी मोठी - मृत्यु/अपंगत्व	रु.१,००,०००/-

- सदर गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महामंडळ सानुग्रह आनुदान योजना ऊस गाळप हंगामाच्या कालावधीसाठी लागू राहिल या कालावधीत ऊसतोड कामगार, वाहतुक कामगार व मुकादम यांना किंवा त्यांच्या बैलांना केव्हाही अपघातामुळे मृत्यु झाला किंवा अपघातामुळे अपंगत्व आले तरीही ते या योजनेंतर्गत लाभासाठी पात्र राहतील.
- सदर गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महामंडळ सानुग्रह आनुदान योजनेच्या लाभास पात्र असणा-या ऊसतोड कामगार, वाहतुक कामगार व मुकादम यांनी अथवा त्यांच्या वारसदाराने शासनाच्या अन्य विभागाकडून अपघात ग्रस्तांसाठी कार्यान्वीत असलेल्या योजनेचा लाभ घेतला असल्यास सदर लाभार्थी गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महामंडळ सानुग्रह आनुदान योजना या योजनेअंतर्गत लाभास पात्र ठरणार नाही.
- सदर योजनेअंतर्गत पात्रतेसाठी १) रस्ता / रेल्वे अपघात २) पाण्यात बुडून मृत्यु ३) जंतु नाशके हाताळतांना अथवा अन्य कारणामुळे विष बाधा ४) विजेचा धंका बसल्यामुळे झालेला अपघात ५) विज मृत्यु ६) उंचावरून पडून झालेला अपघात ७) सर्प दंश व विचु दंश ८) जणावराच्या हल्यामुळे / चावण्यामुळे जखमी /मृत्यु ९) बाळांत पणातील मृत्यु १०) दंगल १०) अन्य कोणतेही अपघात इ. अपघातांचा समावेश असेल.
- जेव्हा ऊसतोड कामगार, वाहतुक कामगार व मुकादम तसेच त्यांची बैल जोडी यांच्या अपघाताचे प्रकरण निदर्शनास येईल तेव्हा संबंधीत अपघात ग्रस्त ऊसतोड कामगार, वाहतुक कामगार व मुकादम यांचे वारसदार यांनी सर्व निर्धारित कागदपत्रासह परिपूर्ण परस्ताव संबंधीत साहायक आयुक्त, समाजकल्याण

यांच्याकडे ३० दिवसांच्या आत सादर करावा, यासाठी सामाजीक न्याय विभागाचे सर्व क्षेत्रीय अधिकारी/ कर्मचारी संबंधीतांना मार्गदर्शन करतील.

६. गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महामंडळ सानुग्रह आनुदान योजनेचे लाभ प्राप्त होण्यासाठी अर्जासोबत खालील कागदपत्रे सादर करणे आवश्यक राहिल. :-

१. ग्रामसेवक यांच्याकडील ऊसतोड कामगार असल्याबाबत ओळखपत्र अथवा प्रमाणपत्र.
२. मृत्यूचा दाखला.
३. ऊसतोड कामगाराचे वारस म्हणून गाव कामगार तलाठ्याकडील गाव नमुना नं. ६. क नुसार मंजूर झालेली वारसांची नोंद.
४. ऊसतोड कामगारांच्या वयाची पडताळणी करिता शाळा सोडल्याचा दाखला / आधारकार्ड / निवडणूक ओळखपत्र. ज्या कागदपत्रांच्या आधारे वयाची ओळख खात्री होईल अशी कोणतीही कागदपत्रे.
५. प्रथम माहिती अहवाल / स्थळ पंचनामा / पोलीस पाटील माहिती अहवाल.
६. झोपडी आणि सामग्रीचे वस्तुंचे आग /दंगल / संप / वादळ / महापुर इ. मुळे नुकसान झाल्यास नुकसानीचा फोटो, नुकसानीची यादी, पंचनामा.

७. अपघाताच्या स्वरूपानुसार गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महामंडळ सानुग्रह आनुदान योजना प्रस्तावासोबत सादर करावयाचे कागदपत्रे.

अ.क्र	अपघाताचे स्वरूप	आवश्यक कागदपत्रे
१	रस्ता रेल्वे अपघात	प्रथम माहिती अहवाल, स्थळ पंचनामा, इन्क्वेस्ट पंचनामा, पोस्ट मॉर्टेम अहवाल,
२	पाण्यात बुडून मृत्यु	प्रथम माहिती अहवाल / पोलीस पाटील अहवाल, स्थळ पंचनामा, इन्क्वेस्ट पंचनामा, पोस्ट मॉर्टेम अहवाल व अशा प्रकारच्या अपघातातील मृत व्यक्तीचे प्रमत न सापडल्यास ६ महिन्यांच्या प्रतिक्षेनंतर कुटुंबातील सदस्याचे घोषणापत्र व अपघातग्रस्त खातेदाराचा बुडून मृत्यु झाल्याचे सक्षम प्राधिका-याचे तलाठी/ ग्रामसेवक प्रमाणपत्र
३	विजेचा धक्का बसल्यामुळे झालेला अपघात	प्रथम माहिती अहवाल / पोलीस पाटील अहवाल, स्थळ पंचनामा, इन्क्वेस्ट पंचनामा, पोस्ट मॉर्टेम अहवाल
४	विज पडून मृत्यु	प्रथम माहिती अहवाल / पोलीस पाटील अहवाल, स्थळ पंचनामा, इन्क्वेस्ट पंचनामा, पोस्ट मॉर्टेम अहवाल
५	उंचावरून पडून झालेला अपघात	प्रथम माहिती अहवाल / पोलीस पाटील अहवाल, स्थळ पंचनामा, इन्क्वेस्ट पंचनामा, पोस्ट मॉर्टेम अहवाल
६	जंतुनाशके हताळताना अथवा अन्य कारणामुळे विष बाधा	प्रथम माहिती अहवाल / पोलीस पाटील अहवाल, स्थळ पंचनामा, इन्क्वेस्ट पंचनामा, पोस्ट मॉर्टेम अहवाल, व्हिसेरा रिपोर्ट, (रासायनिक विश्लेशन अहवाल)
७	सर्प दंश /जनावराने चावा घेणे/ रेबीज कोणत्याही प्राण्याने जखमी केल्यामुळे अपंगत्व येणे किंवा मृत्यु ओढावणे	उपलब्धे नुसार प्रथम माहिती अहवाल / पोलीस पाटील अहवाल, स्थळ पंचनामा, इन्क्वेस्ट पंचनामा, पोस्ट मॉर्टेम अहवाल, व्हिसेरा रिपोर्ट, (रासायनिक विश्लेशन अहवाल), शव विच्छेदन अहवाल (पी.एम. रिपोर्ट) किंवा वैदिकीय विश्लेशन अहवाल उपलब्ध होऊ शकत नसल्यास अशा प्रकरणी अपघात ग्रंथाच्या अपंगत्व अथवा मृत्यु बाबतचे इंडियन मेडीकल असोसिएशनचे मान्यता प्राप्त वैद्यकीय व्यवसायकाने दिलेले प्रमाणपत्र, किंवा प्राथमिक आरोग्य केंद्र/ उपकेंद्र येथील सक्षम अधिका-याने दिलेले प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे. श्वापदाने

		अपघातग्रस्ताचे शरीर ओढत नेल्यामुळे व खावुन टाकल्यामुळे मृतदेह सापडत नसल्यास ६ महिन्यांच्या प्रतिक्षेनंतर कुटुंबातील सदस्याचे घोषणापत्र (डिक्लेरेशन) व अपघातग्रस्त व्यक्ती श्वापदाच्या हाल्ल्यामुळे मृत्यु पावली असे सक्षम प्राधिका-यांची (तलाठी/ग्रामसेवक) प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
८	दंगलीमध्ये अपंगत्व अथवा मृत्यू	प्रथम माहिती अहवाल / पोलीस पाटील अहवाल, स्थळ पंचनामा, इन्व्हेस्ट पंचनामा, पोस्ट मॉर्टेम अहवाल
९	आगीमुळे झालेला अपघात	प्रथम माहिती अहवाल / पोलीस पाटील अहवाल, स्थळ पंचनामा, इन्व्हेस्ट पंचनामा, पोस्ट मॉर्टेम अहवाल (जर अपघातग्रस्त) ऊसतोड मजुरांचे शरीर आगीत पुर्णपणे जळून भस्म झाले असेल तर अपघाताग्रस्तांच्या कुटुंबियाचे घोषणापत्र (Declaration) व सक्षम प्राधिका-यांचे (तलाठी/ग्रामसेवक) प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
१०	बाळांतपणातील मृत्यू	बाळांतपणात मृत्यू झाला असलेबाबत शासकीय आरोग्य केन्द्राच्या वैद्यकीय अधिकारी यांचे प्रतिस्वाक्षरीसह प्रमाणपत्र
११	अन्य कोणतेही अपघात	प्रथम माहिती अहवाल / पोलीस पाटील अहवाल, स्थळ पंचनामा, इन्व्हेस्ट पंचनामा, आणी सक्षम प्राधिका-यने अपघात पडून मृत्यू झाल्याचे/ कायमच अपंगत्व आल्याचे दिलेल्या प्रमाणपत्राची साक्षांकीत सत्य प्रत
१२	१.रस्ता रेल्वे अपघात २.विजेचा धक्का बसल्यामुळे झालेला अपघात ३.आगीमुळे झालेला अपघात ४. विज पडल्याने ५. सर्प देश झाल्यामुळे	नमुद कारणामुळे बैलास अपंगत्व आल्यास, १. पशुवैद्यकीय प्राधीकरणाने जारी केलेले अपंगत्व प्राणपत्र २. बैलाचा कानात टॅग असलेले फोटो (३ प्रती). ३. साखर कारखान्यांच्या कृषी कार्यालयाचा अहवाल. ४. पांजरपोळ गैशाळेत बैल जमा केल्याचे प्रमाणपत्र नमुद कारणामुळे बैलांचा मृत्यू झाल्यास १. बैलाचा शव विच्छेदन अहवाल २. बैलाचा कानात टॅग असलेला फोटो ३ प्रती ३. साखर कारखान्यांच्या कृषी कार्यालयाचा अहवाल

तसेच सदर गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार कल्याण महामंडळ सानुग्रह आनुदान योजनेमध्ये १) नैसर्गिक मृत्यु २) योजना अंमलबजावणी पुर्वीचे अपंगत्व ३) आत्महत्येचा पर्यंत, आत्महात्या किंवा जाणीवपुर्वक स्वतःला जखमी करून घेणे. ४) गुन्ह्याच्या उद्देशाने कायद्याचे उल्लंघन करताना झालेला अपघात ५) अमली पदार्थाच्या अमलाखाली असताना झालेला अपघात ६) भ्रमिष्ट पणा ७) शरीरातर्गत रक्तस्त्राव ८) बैलगाड्यांची/मोटर शर्यतीतील अपघात ९) युध्द १०) सैन्यातील नोकरी १०) जवळच्या लाभधारकाकडून खुन या बाबींचा समावेश असणार नाही.

प्रस्ताव सादर करण्याचे कार्यालय- संबंधीत साहायक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग
प्रस्ताव सादर करण्याचे मार्गदर्शन- सामाजीक न्याय विभागाचे सर्व क्षेत्रीय अधिकारी/ कर्मचारी